પ્રથમ અને દ્વિતીય સત્ર માટે

માસવાર અભ્યાસક્રમ

(વાર્ષિક આયોજન)

ધોરણ 6

આ પુસ્તકના અભ્યાસક્રમ સંબંધિત જો કોઈ અપડેટ હશે, તો QR Code સ્કૅન કરી PDF મેળવી શકાશે.

પ્રશ્નપત્રોનાં નમૂનારૂપ પરિરૂપો QR Code સ્કૅન કરી PDF મેળવી શકાશે.

SPECIMEN COPY
For Review & Recommendation

NAVNEET®

નવનીત એજ્યુકેશન લિમિટેડ

નવનીત હાઉસ, ગુરુકુળ રોડ, મેમનગર,
અમદાવાદ – 380 052. ફોન : 6630 5000

N 2008

વિકાસ મૂલ્યાંકન યોજના : ધોરણ 6થી 8

પ્રથમ અને દ્વિતીય સત્ર માટે

વિષયો ➡ ધોરણ ➡	મુખ્ય **6થી 8**	કમ્પ્યૂટર **6થી 8**	સા. જ્ઞાન **6થી 8**
ઔપચારિક લેખિત મૂલ્યાંકન	80 ÷ 2	40	40
અનૌપચારિક મૂલ્યાંકન	40	–	–
આંતરિક / પ્રૅક્ટિકલ	20	10	10
કુલ ગુણ	**100**	**50**	**50**

દ્વિતીય સત્ર માટે

વિષયો ➡ ધોરણ ➡	ચિત્રકલા **6થી 8**
ઔપચારિક લેખિત મૂલ્યાંકન	80
અનૌપચારિક મૂલ્યાંકન	–
આંતરિક / પ્રૅક્ટિકલ	20
કુલ ગુણ	**100**

➡ શિક્ષકશ્રીએ પરિણામપત્રક તૈયાર કરતી વખતે મુખ્ય વિષયોમાં કુલ **80** ગુણમાંથી મેળવેલ ગુણને **2** વડે ભાગતાં આવનાર ગુણને પરિશિષ્ટના **લેખિત મૂલ્યાંકનના 40** ગુણના કૉલમમાં દર્શાવવાના રહેશે.

પૂરક મૂલ્યાંકન 1 અને 2 (40 – 40 માર્ક્સ)	➡ મુખ્ય વિષયો : ધોરણ 6થી 8

અભ્યાસક્રમ

➡ **પૂરક મૂલ્યાંકન 1 : ઑગસ્ટ, 2026 :** જૂન '26 અને જુલાઈ '26નો રહેશે.

➡ **મૂલ્યાંકન – પ્રથમ સત્ર : ઑક્ટોબર, 2026 :** જૂન '26થી ઑક્ટોબર '26 સુધીનો રહેશે.

➡ **પૂરક મૂલ્યાંકન 2 : ફેબ્રુઆરી, 2027 :** નવેમ્બર '26થી જાન્યુઆરી '27નો રહેશે.

➡ **મૂલ્યાંકન – દ્વિતીય સત્ર : એપ્રિલ, 2027 :** નવેમ્બર '26થી એપ્રિલ '27 સુધીનો રહેશે.

➡ **ચિત્રકલા** વિષયમાં માત્ર દ્વિતીય સત્રમાં લેખિત મૂલ્યાંકન કરવાનું હોવાથી તેમાં સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ રહેશે.

માસવાર અભ્યાસક્રમ (પ્રથમ સત્ર)

ધોરણ 6

નોંધ : પ્રથમ સત્રનું લેખિત મૂલ્યાંકન સપ્ટેમ્બર અથવા ઑક્ટોબર માસમાં આવતું હોવાથી એ મુજબ અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કરવા વિનંતી.

1. ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) – પલાશ

માસ	પાઠ	કાવ્ય	લેખન
જૂન	—	1. પર્વત તારા *(પ્રાર્થનાકાવ્ય)*	1. મુદ્દા પરથી વાર્તાલેખન 2. વિચારવિસ્તાર / અર્થવિસ્તાર
જુલાઈ	2. વાર્તા રે વાર્તા *(વાર્તા)* 3. ચોમાસામાં સૃષ્ટિસૌંદર્ય *(પ્રકૃતિનિબંધ)* 4. દૃષ્ટિ પારની સૃષ્ટિ *(વિજ્ઞાનકથા)*	—	3. વિચારવિસ્તાર / અર્થવિસ્તાર 4. વર્ષાઋતુ (ચોમાસું) 5. ગદ્યાર્થગ્રહણ
ઑગસ્ટ	6. રાષ્ટ્રીય શાયર ... ઝવેરચંદ મેઘાણી *(જીવનચરિત્ર)* 7. નવી નવાઈનું સરઘસ *(બાળનાટક)*	5. જય જય ગરવી ગુજરાત ! *(ગૌરવગીત)*	6. ગરવી ગુજરાત 7. ઝવેરચંદ મેઘાણી 8. ગદ્યાર્થગ્રહણ

સપ્ટેમ્બર	9. નામનો મોહ છૂટ્યો *(પ્રેરકકથા)* 10. લેખણ ઝાલી નો રહી *(લોકકથા)* • **આગળ વધતાં પહેલાં**	8. રામ રાખે તેમ રહીએ *(પદ)*	9. પ્રાણીઓ – આપણાં મદદગાર 10. મેળો
ઑક્ટોબર	• **પુનરાવર્તન**	• **પુનરાવર્તન**	—

2. हिन्दी

માસ	પાઠ	કાવ્ય	લેખન
जून	1. दयालु शिकारी *(चित्रपाठ)*	2. एक जगत, एक लोक **(कंठस्थ)**	• अनुलेखन 1. मेरा गाँव
जुलाई	3. समझदार नन्ही *(कहानी)* 4. गिनती ५१ से १०० * **पुनरावर्तन 1**	—	2. कहानी-लेखन 3. राष्ट्रीय एकता • अनुवाद
अगस्त	6. सुबह *(प्रसंगकथा)*	5. धरती को महकाएँ	4. नदी तट 5. पशु हमारे मित्र
सितम्बर	8. राजा का हिस्सा *(कहानी)* * **पुनरावर्तन 2**	7. बूझो तो जानें *(पहेलियाँ)*	6. बगीचे की शोभा 7. पत्र-लेखन 8. दीपावली
अक्तूबर	• **पुनरावर्तन**	• **पुनरावर्तन**	—

3. ENGLISH

નોંધ : પ્રત્યેક પાઠ પર આધારિત Activity / Grammar શીખવવામાં આવશે.

Month	Unit
June	Unit 1 : Health is Wealth **Composition :** 1. My School ● Transcription ● Picture Reading ● Non-Verbal Text
July	Unit 2 : Manners Matter Unit 3 : Strength of Nature **Composition :** 2. My Best Friend 3. My Daily Life ● Dialogue-Writing ● Unseen Comprehension ● Picture Description
August	Unit 4 : Circle of Love **Composition :** 4. My Family ● Picture Description ● Non-Verbal Text ● Message-Writing
Sep-tember	Unit 5 : Around the World **Composition :** 5. A Visit to a Fair 6. My Favourite Place ● Unseen Comprehension ● Story-Writing ∗ **Supplementary Reading :** Unit 1. Rats, Cats and Cows Unit 2. 17 Camels
October	● **Revision**

4. સંસ્કૃત

માસ	પાઠ
જૂન	* वन्दना (નમસ્કાર, પ્રણામ) *(મુખપાઠ)* १. चित्रपदानि – ૧થી ૪ (ચિત્રો દ્વારા દર્શાવાતા શબ્દો – 1થી 4)
જુલાઈ	२. आकाशः पतति! (આકાશ પડે છે!) ३. लेखनम् (લેખનકાર્ય)
ઑગસ્ટ	४. सङ्ख्या (સંખ્યા) ५. हस्ती हस्ती हस्ती (હાથી, હાથી, હાથી) * **पुनरावर्तनम् १ (પુનરાવર્તન 1)** ६. सप्त वासराः (સાત વાર – અઠવાડિયાના સાત દિવસો)
સપ્ટેમ્બર	७. करोति। (કરે છે.) ८. काकस्य चातुर्यम् (કાગડાની ચતુરાઈ) ९. समयः (સમય) * **पुनरावर्तनम् २ (પુનરાવર્તન 2)**
ઑક્ટોબર	• **પુનરાવર્તન**

5. ગણિત પ્રકાશ

માસ	પ્રકરણ
જૂન	1. ગણિતમાં પૅટર્ન, 2. રેખાઓ અને ખૂણાઓ (ચાલુ)
જુલાઈ	2. રેખાઓ અને ખૂણાઓ (પૂર્ણ) 3. સંખ્યાની રમત
ઑગસ્ટ	4. માહિતીનું નિયમન અને રજૂઆત
સપ્ટેમ્બર	5. અવિભાજ્ય સંખ્યાઓ
ઑક્ટોબર	• **પુનરાવર્તન**

6. કુતૂહલ (વિજ્ઞાન)

માસ	પ્રકરણ	પ્રયોગ
જૂન	1. વિજ્ઞાનની અદ્‌ભુત દુનિયા	—
જુલાઈ	2. સજીવ સૃષ્ટિમાં વિવિધતા 3. ઉચિત આહાર : સ્વસ્થ શરીરનો માર્ગ	1. આપેલ ખાદ્ય પદાર્થોમાં સ્ટાર્ચની હાજરી તપાસવી. 2. આપેલ ખાદ્ય પદાર્થોમાં પ્રોટીનની હાજરી તપાસવી.
ઑગસ્ટ	4. ચુંબકને જાણીએ 5. લંબાઈનું માપન અને ગતિ	3. આપેલ સામગ્રી ચુંબકીય કે બિનચુંબકીય સામગ્રી છે તે નક્કી કરવું. 4. મુક્ત રીતે ફરી શકે તેમ લટકાવેલ ગજિયા ચુંબકનો ઉત્તર ધ્રુવ ઉત્તર દિશામાં અને દક્ષિણ ધ્રુવ દક્ષિણ દિશામાં સ્થિર થાય છે તે સાબિત કરવું. 5. લોખંડની સીવણની સોયનું ચુંબક બનાવવું. 6. બે ચુંબકોના અસમાન ધ્રુવો વચ્ચે આકર્ષણ અને સમાન ધ્રુવો વચ્ચે અપાકર્ષણ થાય છે તે સાબિત કરવું. 7. (A) દોરીનો ઉપયોગ કરીને વાંકાચૂંકા લોખંડના તારની લંબાઈ માપવી. (B) આપેલ પુસ્તકના એક પાનાની આશરે જાડાઈ શોધવી.
સપ્ટેમ્બર	6. આપણી આસપાસની સામગ્રી	8. આપેલ ઘન પદાર્થો પાણીમાં દ્રાવ્ય છે કે નહિ તે તપાસવું.
ઑક્ટોબર	• **પુનરાવર્તન**	—

7. સમાજની શોધયાત્રા : ભારત અને તેનાથી આગળ (સામાજિક વિજ્ઞાન)

માસ	પ્રકરણ
જૂન	1. પૃથ્વી પર સ્થાનોની સ્થિતિ • નકશાપૂર્તિ : ભારત અને વિશ્વ (દુનિયા)
જુલાઈ	4. ઇતિહાસની સમયરેખા અને તેના સ્રોતો 5. ઇન્ડિયા અર્થાત્ ભારત
ઑગસ્ટ	7. ભારતનાં સાંસ્કૃતિક મૂળ 9. કુટુંબ અને સમુદાય
સપ્ટેમ્બર	10. મૂળભૂત લોકશાહી – ભાગ 1 : શાસન 13. કાર્યનું મૂલ્ય
ઑક્ટોબર	• **પુનરાવર્તન**

8. સામાન્ય જ્ઞાન

માસ	પ્રકરણ
જૂન	1. કેટલીક રમતો અને તેમનાં મેદાનો 2. રાષ્ટ્રીય રમતો 3. મહાન વૈજ્ઞાનિકો અને તેમની શોધો
જુલાઈ	4. મધ્યયુગનાં સ્થાપત્યો 5. આપણો દેશ – ભારત 6. ટ્રેડમાર્ક 7. આપણી આસપાસનું વિશ્વ
ઑગસ્ટ	8. ઈતિહાસ પ્રસિદ્ધ સ્થળો / સ્થાપત્યો 9. ભારતનાં ઔદ્યોગિક નગરો 10. સામાન્ય પ્રશ્નો 11. તર્ક-કસોટી
સપ્ટેમ્બર	12. સમાનાર્થી શબ્દો 13. English Quiz 14. ગણિત-કૌશલ્ય
ઑક્ટોબર	• પુનરાવર્તન

9. કમ્પ્યૂટર પરિચય

માસ	પાઠ
જૂન	1. કમ્પ્યૂટર પરિચય
જુલાઈ	1. કમ્પ્યૂટર પરિચય
ઑગસ્ટ	2. વિન્ડોઝ : ફાઈલ અને ફોલ્ડર
સપ્ટેમ્બર	2. વિન્ડોઝ : ફાઈલ અને ફોલ્ડર
ઑક્ટોબર	• પુનરાવર્તન

10. ચિત્રકલા

માસ	વિષય – વિષયાંગ
જૂન	• **સૈદ્ધાંતિક (થીઅરી) :** રેખાઓના પ્રકારો અને મહત્ત્વ વિશે સમજાવવું. • **કૅલિગ્રાફિ / રેખાઓ / આકારો –** વિવિધ પ્રકારની રેખાઓ અને આકારોનો ઉપયોગ કરી કૅલિગ્રાફિ વર્ક કરાવવું. • **રંગચક્ર –** રંગચક્રમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે રંગચક્ર દોરાવી રંગ પુરાવવા.
જુલાઈ	• **સૈદ્ધાંતિક (થીઅરી) :** રંગોની મેળવણી સમજાવવી તેમજ ઠંડા અને ગરમ રંગો વિશે સમજાવવું. • **ભાતચિત્ર (અલંકૃત) –** સમચોરસમાં અલંકૃત આકારો વડે ભાતચિત્ર બનાવી જળરંગો પુરાવવા. • **સૈદ્ધાંતિક (થીઅરી) :** યથાર્થદર્શન(પર્સપેક્ટિવ)ની સમજ આપવી. • **વસ્તુચિત્ર (પદાર્થચિત્ર) –** ડબો, ઘડો અને ટમલર જેવાં સાધનોનું પેન્સિલથી છાયા-પ્રકાશ સાથે ચિત્ર દોરાવવું.
ઑગસ્ટ	• **પ્રકૃતિચિત્ર (નેચર) –** કરેણ અથવા જાસૂદની ડાળીનું ચિત્રાંકન કરાવી, તેમાં આબેહૂબ જળરંગો પુરાવવા. • **અક્ષરલેખન –** 'જય હિંદ' અને 'INDIA' એ વિષય પર અક્ષરલેખન કરાવી પેન્સિલ કલર અથવા જળરંગો પુરાવવા.
સપ્ટેમ્બર	• **ચિત્રસંયોજન –** (માનવ આકારોની રચના અને પ્રમાણમાપ સમજાવી એક પાત્ર હોય તેવું ચિત્રસર્જન કરાવવું.) 'દોરડા કૂદતી છોકરી'નું ચિત્ર દોરાવી, તેમાં મનગમતા જળરંગો પુરાવવા. • **ક્રાફ્ટ વર્ક –** ક્રાફ્ટ વર્કમાં 'શુભેચ્છા કાર્ડ' તૈયાર કરાવવું.
ઑક્ટોબર	• **પુનરાવર્તન**

દ્વિતીય સત્ર માટે

માસવાર અભ્યાસક્રમ

ધોરણ 6

વિકાસ મૂલ્યાંકન યોજના : ધોરણ 6થી 8

પ્રથમ અને દ્વિતીય સત્ર માટે

વિષયો ➡ ધોરણ ➡	મુખ્ય **6થી 8**	કમ્પ્યૂટર **6થી 8**	સા. જ્ઞાન **6થી 8**
ઔપચારિક લેખિત મૂલ્યાંકન	80 ÷ 2	40	40
અનૌપચારિક મૂલ્યાંકન	40	–	–
આંતરિક / પ્રૅક્ટિકલ	20	10	10
કુલ ગુણ	**100**	**50**	**50**

દ્વિતીય સત્ર માટે

વિષયો ➡ ધોરણ ➡	ચિત્રકલા **6થી 8**
ઔપચારિક લેખિત મૂલ્યાંકન	80
અનૌપચારિક મૂલ્યાંકન	–
આંતરિક / પ્રૅક્ટિકલ	20
કુલ ગુણ	**100**

➡ શિક્ષકશ્રીએ પરિણામપત્રક તૈયાર કરતી વખતે મુખ્ય વિષયોમાં **કુલ 80 ગુણ**માંથી મેળવેલ ગુણને **2 વડે** ભાગતાં આવનાર ગુણને પરિશિષ્ટના **લેખિત મૂલ્યાંકનના 40 ગુણ**ના કૉલમમાં દર્શાવવાના રહેશે.

પૂરક મૂલ્યાંકન 1 અને 2 (40 – 40 માર્ક્સ)	➡ મુખ્ય વિષયો : ધોરણ 6થી 8

અભ્યાસક્રમ

➡ **પૂરક મૂલ્યાંકન 1 : ઑગસ્ટ, 2026 :** જૂન '26 અને જુલાઈ '26નો રહેશે.

➡ **મૂલ્યાંકન – પ્રથમ સત્ર : ઑક્ટોબર, 2026 :** જૂન '26થી ઑક્ટોબર '26 સુધીનો રહેશે.

➡ **પૂરક મૂલ્યાંકન 2 : ફેબ્રુઆરી, 2027 :** નવેમ્બર '26થી જાન્યુઆરી '27નો રહેશે.

➡ **મૂલ્યાંકન – દ્વિતીય સત્ર : એપ્રિલ, 2027 :** નવેમ્બર '26થી એપ્રિલ '27 સુધીનો રહેશે.

➡ **ચિત્રકલા** વિષયમાં માત્ર દ્વિતીય સત્રમાં લેખિત મૂલ્યાંકન કરવાનું હોવાથી તેમાં સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ રહેશે.

માસવાર અભ્યાસક્રમ (દ્વિતીય સત્ર)

ધોરણ 6

નોંધ : દ્વિતીય સત્રનું લેખિત મૂલ્યાંકન માર્ચ અથવા એપ્રિલ માસમાં આવતું હોવાથી એ મુજબ અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કરવા વિનંતી.

1. ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) – પલાશ

માસ	પાઠ	કાવ્ય	લેખન
નવેમ્બર	—	11. દૂર શું? નજીક શું? *(ગીત)*	1. પત્રલેખન
ડિસેમ્બર	12. અપરાજેય *(નવલકથા અંશ)* 13. પરોપકારી મનુષ્યો *(હાસ્યનિબંધ)*	14. એક ઈડરનો વાણિયો *(કથાકાવ્ય)*	2. વીર અભિમન્યુ 3. પરોપકારી રવિશંકર મહારાજ
જાન્યુઆરી	15. બે રૂપિયા *(વાર્તા)* 17. સાપુતારાનો પ્રવાસ *(પ્રવાસવર્ણન)*	16. શેરીએ આવે સાદ *(પ્રકૃતિકાવ્ય)*	4. મારો યાદગાર પ્રવાસ 5. પદ્યાર્થગ્રહણ 6. ઉત્તરાયણ
ફેબ્રુઆરી	• **પૂર્ણ કરતાં પહેલાં**	18. એકલો જાને રે ... *(ગીત)* 19. કોઈ દેખાડો! *(લોકગીત)*	7. પત્રલેખન 8. મારી પ્રિય મેદાની રમત

માર્ચ	• **પૂરક વાચન :** 2. પૈડું *(નિબંધ)* 3. પીળક *(પ્રેરકપ્રસંગ)*	• **પૂરક વાચન :** 1. ચાલ, ફરીએ *(કાવ્ય)*	9. પદ્યાર્થગ્રહણ 10. મુદ્દા પરથી વાર્તાલેખન
એપ્રિલ	• **પુનરાવર્તન**	• **પુનરાવર્તન**	—

2. हिन्दी

માસ	પાઠ	કાવ્ય	લેખન
नवम्बर	—	1. इतनी शक्ति हमें देना दाता *(प्रार्थना काव्य)* **(कंठस्थ)**	1. डाकघर • श्रुत-लेखन
दिसम्बर	2. अनूठे इन्सान *(प्रसंग वर्णन)* 3. जरा मुस्कराइए *(चुटकुले)*	—	2. सागर तट पर एक शाम 3. मेरा प्रिय खेल
जनवरी	4. पुस्तक – हमारी मित्र *(पत्र)*	—	4. मकरसंक्रांति (उत्तरायण) 5. पत्र-लेखन
फरवरी	6. न्याय *(कहानी)*	5. जय विज्ञान की	6. कहानी-लेखन 7. वैज्ञानिक खोज – वरदान या शाप
मार्च	7. यह भी एक परीक्षा *(एकांकी)*	—	8. एक अपाहिज लड़की की आत्मकथा • गद्य-समीक्षा • पद्य-परिशीलन
अप्रैल	• **पुनरावर्तन**	• **पुनरावर्तन**	—

3. ENGLISH

નોંધ : પ્રત્યેક પાઠ પર આધારિત Activity / Grammar શીખવવામાં આવશે.

Month	Unit
November	Unit 6 : Unity in Diversity (Contd.) **Composition :** 1. Diwali • Non-Verbal Text
December	Unit 6 : Unity in Diversity Unit 7 : Be a Champion **Composition :** 2. My Favourite Teacher 3. A Visit to a Seashore • Dialogue-Writing • Report-Writing • Unseen Comprehension
January	Unit 8 : I am Capable **Composition :** 4. Our Picnic • Unseen Comprehension • Picture Description • Non-Verbal Text
February	Unit 9 : Techno-Tour **Composition :** 5. My Favourite Game • Dialogue-Writing • Non-Verbal Text • Letter-Writing

March	Unit 10 : School of Skills **Composition :** 6. My Hobby • Picture Reading • Dialogue-Writing ∗ **Supplementary Reading :** Unit 3. A Tough Test Unit 4. Witty Simpleton Unit 5. Onam
April	• **Revision**

4. સંસ્કૃત

માસ	પાઠ
નવેમ્બર	૧. मम अङ्गानि (મારાં અંગો)
ડિસેમ્બર	૨. दक्षिणपादम् (જમણો પગ) *(મુખપાઠ)* ૩. करोमि। (કરું છું.) ૪. प्रहेलिकाः (પ્રહેલિકાઓ, ઉખાણાં) *** पुनरावर्तनम् १ (પુનરાવર્તન 1)**
જાન્યુઆરી	૫. मम विद्यालयः (મારી નિશાળ) ૬. भवतु भारतम्। (ભારતદેશ થાઓ.) *(મુખપાઠ)*
ફેબ્રુઆરી	૭. सुभाषितानि (સુભાષિતો) *(મુખપાઠ)* ૮. जन्मदिनोत्सवः (જન્મદિવસની ઉજવણી)
માર્ચ	૯. सूक्तयः (સુવચનો) *(ભાવાર્થ સ્પષ્ટીકરણ)* *** पुनरावर्तनम् २ (પુનરાવર્તન 2)**
એપ્રિલ	• **પુનરાવર્તન**

5. ગણિત પ્રકાશ

માસ	પ્રકરણ
નવેમ્બર	6. પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ (ચાલુ)
ડિસેમ્બર	6. પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ (પૂર્ણ) 7. અપૂર્ણાંક
જાન્યુઆરી	8. રચનાઓ સાથે રમત
ફેબ્રુઆરી	9. સંમિતિ
માર્ચ	10. શૂન્યની બીજી બાજુ
એપ્રિલ	• **પુનરાવર્તન**

6. કુતૂહલ (વિજ્ઞાન)

માસ	પ્રકરણ	પ્રયોગ
નવેમ્બર	7. તાપમાન અને તેનું માપન (ચાલુ)	9. પીગળતા બરફનું તાપમાન અચળ રહે છે તે દર્શાવવું. ***અથવા*** બરફનું ગલનબિંદુ નક્કી કરવું.
ડિસેમ્બર	7. તાપમાન અને તેનું માપન (પૂર્ણ) 8. પાણીની વિવિધ અવસ્થાઓની યાત્રા	10. ઊકળતા પાણીનું તાપમાન અચળ રહે છે તે દર્શાવવું. ***અથવા*** પાણીનું ઉત્કલનબિંદુ નક્કી કરવું. 11. પાણીના બાષ્પીભવનનો દર (A) પાણીની ખુલ્લી સપાટીના વિસ્તાર પર અને (B) તાપમાન પર આધાર રાખે છે તે સાબિત કરવું.
જાન્યુઆરી	9. રોજિંદા જીવનમાં અલગીકરણની પદ્ધતિઓ 10. સજીવોની લાક્ષણિકતાઓ	12. બાષ્પીભવનની રીતથી મીઠાના દ્રાવણમાંથી મીઠું મેળવવું. 13. ગાળણપત્ર(ફિલ્ટર પેપર)નો ઉપયોગ કરીને ગાળણક્રિયા દ્વારા ડહોળા પાણીમાંથી અશુદ્ધિઓ દૂર કરવી. 14. બીજના અંકુરણ માટે હવા અને યોગ્ય પ્રમાણમાં પાણી જરૂરી છે, પરંતુ સૂર્યપ્રકાશ જરૂરી નથી તે દર્શાવવું.
ફેબ્રુઆરી	11. કુદરતનો અમૂલ્ય ખજાનો	—
માર્ચ	12. પૃથ્વીને પાર	—
એપ્રિલ	• **પુનરાવર્તન**	—

7. સમાજની શોધયાત્રા : ભારત અને તેનાથી આગળ (સામાજિક વિજ્ઞાન)

માસ	પ્રકરણ
નવેમ્બર	2. મહાસાગરો અને ખંડો • નકશાપૂર્તિ : ભારત અને વિશ્વ (દુનિયા)
ડિસેમ્બર	3. ભૂમિસ્વરૂપો અને જીવન • નકશાપૂર્તિ : ભારત અને વિશ્વ (દુનિયા) 6. ભારતીય સભ્યતાનો પ્રારંભ
જાન્યુઆરી	8. વિવિધતામાં એકતા અથવા 'અનેકમાં એક' 11. મૂળભૂત લોકશાહી – ભાગ 2 : ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં સ્થાનિક સરકાર
ફેબ્રુઆરી	12. મૂળભૂત લોકશાહી – ભાગ 3 : શહેરી વિસ્તારોમાં સ્થાનિક સરકાર
માર્ચ	14. આપણી આસપાસની આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ
એપ્રિલ	• **પુનરાવર્તન**

8. સામાન્ય જ્ઞાન

માસ	પ્રકરણ
નવેમ્બર	15. ભારતના કેટલાક ક્રાંતિવીરો 16. વિજ્ઞાનની કેટલીક શાખાઓ
ડિસેમ્બર	17. અજાયબ પ્રાણીઓ 18. અનેકને માટે એક શબ્દ 19. માનવામાં ન આવે તેવું, પણ છે સાચું! 20. ભારતના રાષ્ટ્રપતિઓ 21. પ્રસિદ્ધ પુસ્તકો અને તેમના લેખકો
જાન્યુઆરી	22. ગુજરાતના ઉદ્યોગો 23. ગુજરાતની સિંચાઈ યોજનાઓ 24. ભારતની રસપ્રદ હકીકતો 25. બુદ્ધિ-કૌશલ્ય 26. પ્રાચીન ભારતની ઝાંખી
ફેબ્રુઆરી	27. ભારત : સામાન્ય જ્ઞાન 28. પ્રશ્નબૅન્ક 29. ભિન્નતા શોધો 30. શબ્દ-સમૂહ કે લિએ એક શબ્દ
માર્ચ	31. વિજ્ઞાન-કસોટી 32. કમ્પ્યૂટર ક્વિઝ
એપ્રિલ	• પુનરાવર્તન

9. કમ્પ્યૂટર પરિચય

માસ	પાઠ
નવેમ્બર	3. પાવરપૉઇન્ટ
ડિસેમ્બર	3. પાવરપૉઇન્ટ
જાન્યુઆરી	3. પાવરપૉઇન્ટ
ફેબ્રુઆરી	3. પાવરપૉઇન્ટ
માર્ચ	3. પાવરપૉઇન્ટ
એપ્રિલ	• **પુનરાવર્તન**

10. ચિત્રકલા

માસ	વિષય – વિષયાંગ
નવેમ્બર	• **સૈદ્ધાંતિક (થીઅરી) :** ભૌમિતિક અને અલંકૃત આકારોના પુનરાંકનની સમજ આપવી.
ડિસેમ્બર	• **ભાતચિત્ર (ભૌમિતિક) –** ચોરસમાં ભૌમિતિક આકારો વડે ભાત દોરાવી, તેમાં જળરંગો પુરાવવા. • **વસ્તુચિત્ર (પદાર્થચિત્ર) –** ફ્રિજ, ટીવી અને મિક્સરના આકારોના વસ્તુચિત્રનું રેખાંકન કરાવવું. • **સ્મૃતિચિત્ર ચિત્રસંયોજન –** હંસ અને હાથીનાં ચિત્ર દોરાવવાં. હાથી, સૂર્ય, વૃક્ષ, માછલી અને તળાવ જેવા આકારો વડે ચિત્રસંયોજન બનાવી, તેમાં જળરંગો પુરાવવા.
જાન્યુઆરી	• **વસ્તુચિત્ર (પદાર્થચિત્ર) –** ડબો, માટલી અને વૉટરબૅગનું રેખાંકન કરી છાયા-પ્રકાશ દર્શાવવો. • **અક્ષરલેખન –** 'SAVE WATER' અથવા 'પાણી બચાવો' એ વિષય પર અક્ષરલેખન કરાવી પેન્સિલ કલર અથવા જળરંગો પુરાવવા.
ફેબ્રુઆરી	• **ચિત્રસંયોજન (સર્જનાત્મક) અથવા કલ્પનાચિત્ર –** વૃક્ષ, સૂર્ય, પાણી, માછલી અને જમીનના આકારો વડે ચિત્રસંયોજન બનાવી, તેમાં મનગમતા સુંદર રંગો પુરાવવા અથવા વૃક્ષ, સૂર્ય, પાણી, માછલી અને કમળ જેવા આકારો વડે ચિત્રસંયોજન બનાવી, તેમાં જળરંગો પુરાવવા. • **પ્રકૃતિચિત્ર (નેચર) –** બારમાસીનું ચિત્ર બનાવી તેમાં જળરંગો પુરાવવા અથવા તડબૂચ અને ટમેટું જેવાં ફળ-શાકભાજીનાં ચિત્ર બનાવી તેમાં જળરંગો પુરાવવા.
માર્ચ	• **મોઝેકચિત્ર (કૉલાઝ વર્ક) –** મૅગેઝિનના છપાયેલા નકામા રંગીન કાગળોને યોગ્ય રીતે હાથથી ફાડી, ગુંદરથી ચોંટાડીને સુંદર કૉલાઝને તૈયાર કરાવવું. • **માટીકામ / શિલ્પકામ –** પ્રાણી અથવા પંખીના આકારો વિશે સમજાવી, માટીકામના નમૂના તૈયાર કરાવવા અથવા તારમાં શિલ્પ બનાવડાવવું.
એપ્રિલ	• **પુનરાવર્તન**

Published & Printed by NEL, Dantali. CC